

Janusz Sławiński

Prace nad projektem reformy programu polonistyki uniwersyteckiej

Biuletyn Polonistyczny 4/13, 78-79

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wszystkich ośrodków polonistycznych w kraju ankiety oraz indywidualnych rozmów z naukowcami, którzy pracują nad problemami uwzględnianymi w tematyce Kongresu, opracowany został zestaw tematów, obejmujący 83 pozycje. Powołana przez Komitet Nauk o Literaturze komisja w składzie: prof. prof. J. Krzyżanowski, J. Kulczycka-Saloni, Z. Libera, J. Magnuszewski, S. Żółkiewski, oceni wstępnie nadesłane referaty. Specjalne posiedzenie Komitetu Nauk o Literaturze wytypuje referaty, które będą wygłoszone na Kongresie, oraz zakwalifikuje do poszczególnych wydawnictw związanych z Kongresem referaty pozostałe.

PRACE NAD PROJEKTEM REFORMY PROGRAMU POLONISTYKI UNIWERSYTECKIEJ

Narastająca od dłuższego już czasu opinia o wadliwości obecnego systemu polonistyki uniwersyteckiej uzyskała szczególną wyrazistość ostatnio - w związku z ogólną dyskusją nad reformą nauczania szkolnego. Zaczęto się zastanawiać, w jakiej mierze obecny program studiów może stwarzać naukowe zabezpieczenie dydaktyki szkolnej, już nie tylko w jej kształcie istniejącym, ale - co ważniejsze - w jej przewidywanym kształcie przyszłościowym; w jakim stosunku ów program pozostaje do potrzeb kształcenia realizatorów reformy szkolnej w zakresie polonistycznym. Pytania te znalazły utrwalenie w tekstach publikowanych, zwłaszcza zaś w artykule prof. Wyki "Polonistyka w świetle szkoły, uczelni i nauki" ("Ruch Literacki" 1961, z. 3) i w referacie prof. Budzyka "O reformie studiów polonistycznych w zakresie nauki o literaturze", wygłoszonym na Konferencji Metodologicznej Wydziału Filologicznego UW w kwietniu 1961 r. (referat ten nie został ogłoszony w specjalnym numerze "Przeglądu Humanistycznego").

Od postawienia tych pytań rozpoczęła w ubiegłym roku swe prace komisja przy Instytucie Badań Literackich. W skład jej wchodziła: prof. prof. Wyka, Budzyk, Markiewicz, Mayenowa, Kurkowska i mgr Sławiński (w roli sekretarza). Dyskusje prowadzone w tym gronie od połowy ubiegłego roku, mające początkowo za podstawę propozycje programowe zgłoszone przez Katedrę Teorii Literatury UW, doprowadziły w rezultacie do

zarysowania pewnego jednolitego projektu programu polonistycznego studium uniwersyteckiego.

Prace komisji zostały już w zasadzie zakończone. Obecnie opracowywany jest ostateczny tekst założeń programowych wraz z projektem nowej siatki godzin. Będzie on przedłożony jako zespołowa propozycja odpowiednim komórkom zajmującym się reformą uniwersyteckich studiów polonistycznych. Projekt ten liczy się z realną sytuacją kształcenia uniwersyteckiego i dlatego też rezygnuje z krańcowego rewizjonizmu (który byłby może uzasadniony) i wprowadza wiele elementów kompromisowych wobec istniejącego stanu rzeczy. Jako całość odpowiada on potrzebom "okresu przejściowego", ale wyrasta też ze świadomości kierunku dalszych przeobrażeń modelu polonistyki. W propozycjach sformułowanych przez komisję uwzględniono szereg zasadniczych problemów, od których rozwiązania zależy w dużym stopniu efektywność kształcenia na studium polonistycznym. Problemów takich, jak - wymieniamy przykładowo - wzajemny stosunek toku literaturoznawczego i toku językoznawczego w nauczaniu polonistycznym, jak ustosunkowanie wzajemne elementów "erudycyjnych" i "instrumentalnych" w tym nauczaniu, jak proporcje między "historycznością" i "współczesnością" tak w nauce o literaturze, jak o języku, i wiele innych.

Wolno sądzić, że zgłoszone propozycje mogą stać się podstawą dla konkretnych posunięć w dziele reformy polonistyki uniwersyteckiej.

Janusz Sławiński
Uniwersytet Warszawski

Z PRAC JULIUSZA W. GOMULICKIEGO

Niektóre prace opublikowane w r. 1961:

1. List z Heilsberga Nieznany list I. Krasickiego z r. 1786. ("Stolica", nr 31).
2. Addenda: I. Słuchacze "lekcyj" Norwida o Słowackim; II. Nieznany list Norwida z r. 1860; III. Losy "norwidianów" Geniusza (W: "Nowe studia o Norwidzie", Warszawa 1961, 1 nadb.).